

INLEDNING

En kyrkoledare från norra Indien, förklarade en gång för mig hur man kunde veta att Adam och Eva inte var kineser. Jo, sade han, om de hade varit kineser hade de ätit upp ormen istället. (Det hade löst en del problem.)

Nu möter människan ormen i Edens lustgård, och frestaren väser fram en fråga, en fråga som får människan att börja vackla, som sår tvivel och som ger henne ett försvar för att gå sin egen väg: - *Skulle då Gud ha sagt?*

Den frågan har på sitt sätt följt människosläktet genom historien. Jag hör ekot av den frågan i dessa dagar: - *Skulle Gud ha sagt att Jesus är född av en jungfru? Skulle Gud ha sagt att Jesus från Nasaret är hans son? Skulle Gud ha sagt att han är den enda vägen till räddning. Skulle Gud ha sagt... och skulle då Bibeln vara en bok där Guds ord är bevarat på ett tillförlitligt sätt?*

Är det farligt att tro på Bibeln? Så har det ju faktiskt låtit de senaste dagarna. I debatten omkring vad som är rimligt att tro om Jesus eller inte citerar ärkebiskop K G Hammar den katolske teologen Joseph A Fitzmyer, som kallar bibeltro för "*intellektuellt självmord (en vägran att tänka och använda sitt intellekt...)*" Bibelkritikernas egen hållning kallas, i motsats till detta, "*intellektuell hederlighet*".

Den 17 februari, d.v.s. måndag denna vecka, publicerar författaren Jonas Gardell ett inlägg i Svenska Dagbladet där han slår fast: "*Man föds inte till Guds son, man utväljs till det.*" Att man nu inte föds till Guds son, varför berättelsen om jungfrufödelsen alltså rakt av kan avfärdas, utan utväljs till det motiveras med hänvisningar till babylonsk härskardyrkan där kungen avgudades och sågs som Guds son. I samma anda och med samma logik hamnar Gardell så småningom i denna slutsats: "*Det är upprörande hur ytlig och vulgär fundamentalismens bibelsyn är. Att i evangeliernas mirakel enbart se en bokstavlig sanning är faktiskt att reducera Jesus till sin tid Harry Potter. Kan vi inte låta vår frälsare vara större än så?*"

Jag har ibland undrat om vi som kanske är den sista tidens kristna ska bli tvungna att utkämpa alla de kamper som kyrkan före oss har utkämpat. Denna gamla villolära trodde åtminstone jag var lika död som ökensanden. Detta kallas *adoptianism*, en föreställning om att Jesus skulle vara Guds adoptivson, som föddes av människor som människa, men som utvaldes av Gud, utrustades med kraft i dopet och upptogs och förenades med Gud efter uppståndelsen. Den läran förkunnades av Theodotos av Bysans redan 190 e.Kr och avfärdades redan då som villolära. Det är tydligen dags att ta fram sina gamla läroböcker i kyrkohistoria igen.

Tisdag 18/2, intervjuades Stockholms biskop Caroline Krook i TV4's morgonsoffa. Ämnet var: *Är bokstavstron farlig? Vi fick veta: - Det går inte att ta Bibeln som det står. Och: - Den som drar sig till fundamentalistiska rörelser behöver inte tänka själv.*

Låt mig sammanfatta: Om man tror på Bibeln som en korrekt återgiven källa är man alltså per definition en fundamentalist. Man begår intellektuellt självmord och är inte intellektuellt hederlig. Om du söker dig till ett sådant sammanhang kommer du att stympas mentalt. Du behöver inte längre tänka själv.

Jag har fått frågan: - *Är du bokstavstroende Micael?*

Jag stavar på några ord i evangelierna: "*Sannerligen, innan himlen och jorden förgår, skall inte en enda bokstav, inte minsta prick i lagen förgå; inte förrän allt skett.*"

Vad ska jag svara? - Är du bokstavstroende?

Det kan ju vara svårt att vara bokstavstroende. Det händer ju att det blir stavfel. (Detta är ett tungt ämne, låt oss ta en liten andningspaus och le tillsammans en stund.) Någon samlade ihop stavfel som råkat hamna i olika engelska bibelöversättningar. Dessa blev en prövning för alla bokstavstroende. I en översättning från 1810 kunde man läsa följande: *"If any man come to me, and hate not... his own wife, he cannot be my disciple."* Wife skulle naturligtvis varit *life*. Eller vad sägs om denna felsägning i en irländsk bibelöversättning från 1716 då Jesus möter äktenskapsbryterskan med denna uppmaning: *"sin on more"* istället för *"sin no more"*. Ungefär: Synda lite mer istället för synda inte mer. Eller när ordet *"icke"* råkade falla bort ur en översättning från 1631 och de troende till sin stora förvåning läste i de tio budorden *"du skall begår äktenskapsbrott!"*

Är jag bokstavstroende? Jag tror på Bibelns budskap, och det är klart att det inte är oviktigt hur det är formulerat. Jag tror på Guds medverkan och inspiration när orden en gång skrevs ner. Jag antar att det gör mig till en av dessa fundamentalister. Jag är rädd för att hela denna församling faller under samma dom. Men jag tänker inte uppmana dig att sluta tänka. Tvärtom, jag tänker uppmana dig att tänka själv en stund. Tänk själv: Är det verkligen sant att det är farligt att tro på Bibeln?

KRITIK MOT KRITIKEN

Tänk om vi en kort stund skulle syna bibelkritiken i sömmarna. Är den så intelligent? Är den så bekräftad och saklig? Saknar den enkla bibeltron förnuftsmässiga argument? Och alla dessa intellektuellt ärliga som i sin vidsynthet väljer att kalla mig ytlig och vulgär, hur ser det ut bakom deras retoriska dimridåer? Låt oss tala allvar en stund. Tänk själv! Ta reda på vad som ligger bakom denna debatt. Vad bygger den på? Vad leder den till?

Den bibelkritik som ligger till grund för förnekandet av jungfrufödseln, Jesu under och Bibelns trovärdighet, växte fram med upplysningen på 1700-talet. Anledningen var inte nya fakta utan en ny filosofi. Anledningen var inte nya arkeologiska fynd som torpederade Bibelns trovärdighet. Anledningen var nya idéer. Den kristna världsbilden fick lämna plats för uppfattningen att det inomvärldsliga är det enda verkliga. En välkänd och tongivande teolog, Adolf von Harnack, skrev: *"Vi är helt övertygade om att vad som sker i tid och rum är underställt de allmänna naturlagarna. I betydelsen av att vara ett brott mot Naturen, kan det inte finnas något sådant som "under"*.

Detta var dessa teologers grundsyn: Eftersom Gud inte bryter mot naturlagarna sker det inte under. Alltså är Bibelns beskrivning av alla under myter och sagor.

Stefan Gustavsson, ledare för Evangeliska Alliansen, ställer en, enligt min mening, berättigad fråga: *Varför studera Bibeln utifrån ett ateistiskt perspektiv om man tror att Gud finns?"*

Denna s.k. *moderna teologi* brukar säga att Bibeln växte fram genom att den ena berättelsen efter den andra fördes till ursprungstexterna. Eftersom man uppfattat Jesus som Guds son hittades under på som stödde detta. Man kan i bästa fall se dem som välvilliga bekännelser, eller poetiska beskrivningar.

Frågan blir nu: Vad ska man då med Bibeln till?

Den moderna teologin söker nu *"en djupare mening"* i bibeltexterna. Man går ifrån textens ursprungsmening och ersätter den med en ny. Man kan alltså förneka Jesu försoningsdöd, men ändå tala vackert om korset. En och annan förnekar t.o.m. Jesu uppståndelse, men kan hävda att han liksom uppstår *i vår förkunnelse*, eller *i vår tro*.

Bibelkritiken hamnar nu i ett märkligt läge, som måste vara svårt för den som vill vara "intellektuellt hederlig". Av berättelser som saknar historisk grund ska man nu finna vägledning för livets djupaste frågor. Resultatet blir ofta en hämningslös bibeltolkning där allt blir bilder och poesi, och där det mesta betyder någonting annat. Allt blir upp till var och en. De obekväma texterna kastas på historiens sophög.

Det som gör denna s.k. *liberala teologi* så förrädisk är att den alltid framställs med en sådan självsäkerhet. Den kläs i en högfärdigt akademisk språkdräkt, och sägs bygga på vetenskap och nya rön. Men kanske är kejsaren naken.

Den moderna bibelkritiken inledde med att ifrågasätta de fem Moseböckerna. Eftersom det inte fanns någon skrivkonst på Mose tid kunde de ju inte vara skrivna av honom, utan sammanställda av ett antal redaktörer.

Daniels bok påstods vara skriven av en okänd författare år 164 f.Kr. Detta eftersom man inte kände till någon av de gamla kungar som boken så noga beskriver.

För att kunna försvara åsikten att Nya Testamentet blivit förvrängt och att Jesusbilden växt fram och byggts på av myter och överdrifter läggs dateringen av evangelierna sent, kanske upp till 100 år efter Jesus.

Fast alla nya fynd inom arkeologin talar för att evangelisterna är tidiga. En forskare, John A T Robinson, visar att det finns goda sakskalet för att datera både Markus och Matteus till tidigt 40-tal. Då förstår vi också tyngden i Paulus ord till kung Agrippa då han säger: "*Det har ju inte hänt i någon avkrok.*" D.v.s. eftersom det fanns gott om ögonvittnen var det ingen idé att hitta på konstiga berättelser om någon som gick på vatten och botade sjuka. Det fanns ju ögonvittnen i livet när evangelierna skrevs.

Även om den liberala teologin vill framstå som modern och tidsenlig börjar det bli ordentligt till åren. Vid 1800-talets början hade vi mycket lite utombiblisk kunskap om de folk och riken Bibeln beskriver. Sedan dess har den moderna arkeologin gjort stora framsteg. Det är numera fånigt att hävda att Moses inte kände till skrivkonsten. Vi har hittat tusentals kilskriftstavor som är långt före Mose tid. Alla kungarna i Daniels bok och hela det politiska system han beskriver är väl verifierat av många källor.

Andra utgrävningar har visat att de tidigaste civilisationerna hade en enguds-tro. En tro på en skapargud som med tiden gick förlorad. En rest av den bibliska uppenbarelsen.

Den s.k. *folkens släktavla* i 1Mos 10 har bekräftats genom ett antal arkeologiska fynd. Davids psalmer, som bibelkritiken tog från David och flyttade hundratals år framåt i tiden har förts tillbaka till sin ursprungliga plats. Den berömde arkeologen W.F. Albright skriver: "*Det finns inte längre någon grund för att förneka att sådana psalmer hör till Davids tid.*"

Idag ser man också på evangelisten Lukas med växande respekt. Lukas är noga med tids och platsangivelser. En framstående arkeolog har noga granskat 32 länder, 54 städer och nio öar som Lukas nämner och inte funnit ett enda misstag. Den framstående australiensiske arkeologen Clifford Wilson skriver: "*De som känner till fakta inser nu att Nya testamentet måste accepteras som en anmärkningsvärt korrekt källa.*"

MEN VAD SKA VI DÅ GÖRA MED ALLA MOTSÄGELSER?

Ibland hör jag det sägas att Bibeln är full av motsägelser. Jag lever med Bibeln varje dag och jag påstår att den inte alls är full av motsägelser. På de få problemtexter som finns går det att finna fullt acceptabla förklaringar. Det finns också böcker att läsa om detta för den som vill. Dessutom kunde vi anföra ett helt annat område som stöd för Bibelns inspiration, nämligen alla uppfyllda profetior.

Om nu inte Bibeln är inspirerad av Gud: Hur kommer det sig då att hela Gamla testamentet är fyllt av profetiska utsagor, över 300 stycken, som alla tycks peka på en enda man och som alla stämmer på honom och på ingen annan. Louis S Lapidés, en judisk man som motvilligt kom till tro på Jesus när han nagelfor Gamla testamentets profetiska utsägelser och till slut inte kunde annat än kapitulera påpekar att sannolikheten för att bara åtta av dessa profetior skulle stämma är en på hundra miljoner miljarder. Det är miljontals större än alla människor som levat på jorden. En intellektuellt hederlig människa måste väl ha någon alternativ förklaring till detta. Hundratals år innan hans födelse mejslades den profetiska gärningsmannaprofilen fram. Hans liv var redan beskrivet när han kom. (Boktips: Fallet Jesus, Lee Strobel.)

FÅR MAN INTE TVIVLA DÅ?

Bibeln tilltalar till oss som tänkande, reflekterande människor. Att min tro vilar i övertygelsen att Gud har talat till mig och bevarat sitt ord betyder ju inte att det inte finns bibelord som jag har svårt att förstå och ta till mig. Att tro på Bibeln betyder inte att ha svar på alla frågor.

Jesus möter de första lärjungarna med en generös kallelse: - *Kom och följ mig*. Med dessa ord börjar en upptäcktsfärd där lärjungarna får tid och utrymme att själva göra sina upptäckter.

Det finns säkert olika slag av tvivel. Ett tvivel som kommer av att man håller på att pröva, håller på att göra egna upptäckter, som en del av trons process.

Det finns ett tvivel som kommer av att vi möter sorg och svårigheter osv. Jag tror att vi är välkomna som vi är och att det finns ett generöst utrymme där vår tro kan få slå rot, växa upp och slå ut i bekännelse tids nog.

Men när jag lyssnar till den liberala bibelkritikens förespråkare tycker jag att det handlar mer om dogmatik än tvivel. En dogmatik som bygger på givna utgångspunkter, som att Gud aldrig skulle bryta mot naturlagarna och att under därför inte sker. Men varför är det mer intellektuellt hederligt att slå fast att Gud aldrig bryter en naturlag än att tro på en Gud som kan, om och när han vill, träda nära sin skapelse och visa vem han är på ett sätt som går utöver allt annat vi känner? *Varför studera Bibeln utifrån ett ateistiskt perspektiv om man tror att Gud finns?"*

Vad ska man göra med sina tvivel? Mitt råd är: Ge Gud tid. Fortsätt att söka ärligt. Gör det tillsammans med andra, kanske i en Alphakurs eller liknande. Gör det på egen hand, läs böcker och tänk själv. Framförallt: Läs Bibeln. Charles Spurgeon, en gammal predikant sa en gång: *"Bibeln behöver försvaras lika lite som ett lejon i en bur. Släpp ut det och det ska försvara sig själv."*

AVSLUTNING

- *Skulle Gud ha sagt?*

Vad är ditt svar?

Om Bibeln visar sig vara korrekt betyder ju det att Gud har talat, och att han fortfarande talar. Mitt studium över detta ämne har gjort mig förvånad över att Bibelns kritiker har så lite på fötterna. Det *lät* ju så väl underbyggt.

Thoralf Gilbrant, huvudredaktör för Svensk Studiebibels bibelhandbok påpekar: ”... *inte i något fall har en biblisk skildring motbevisat av modern arkeologi.*” Istället har jag kommit ut ur mitt studium med ett starkt förtroende för Bibeln.

Men den verkligt avgörande frågan är naturligtvis den här: ***Om Gud har talat, vad är då mitt gensvar?*** Det händer dessvärre i en debatt att man då och då tappar svindelns. Orden blir föremål för kamp och argumentation snarare än förundran och tillbedjan.

Jag måste bli stilla en stund. Få känna att det svindlar igen. För om detta är Guds ord betyder det ju så mycket annat också. Det betyder att det finns en Gud. En Gud som söker mig. En Gud som talar. En Gud som också vill lyssna till mitt gensvar.

- *Är du bokstavstroende?*

Jag tror på Jesus. Och jag tror att bokstäverna i Bibeln bildar ord och meningar som beskriver honom på ett trovärdigt sätt. De kan hjälpa mig att lära känna honom.

En människa kan beskrivas med personnummer, fingeravtryck eller med DNA-profil. Detta svarar mot teologin. Jag tror att Bibeln säkerställer Jesu identitet.

Men om jag känner ditt personnummer eller din DNA-kod betyder det ju inte att jag känner dig, din personlighet, din karaktär, eller din längtan.

Guds ord tar mig till Guds son, därför älskar jag min Bibel som jag inte kan älska någon annan bok i världen. Mitt rätta gensvar är mitt helhjärtade och ärliga ja till Jesus.

Jag känner sorg över debatten omkring huruvida Jesus gjorde under eller inte, därför att den säger någonting om hur lite vi känner honom och hur grund vår erfarenhet av hans makt har blivit. Gud måste få sista ordet. Jag tror att hans svar på om Jesus en gång gjorde under eller inte måste få handla om att vi ger honom möjlighet att göra det igen. I våra liv, här och nu.

Så här uttrycks det i Mark 16:20: *Men de gick ut och predikade överallt, och Herren bistod dem och bekräftade ordet genom de tecken som åtföljde det.* Och i Apg 14:3: *Emellertid stannade Paulus och Barnabas där en längre tid och talade öppet och frimodigt i förlitan på Herren, som bekräftade sitt nåderika ord genom att låta dem göra tecken och under.*